

İnsan ve Doğa (Seviye 5)

Önemli Terimler:

1. **Coğrafya:** Yeryüzünü (dünyayı) meydana getiren doğal ortamların oluşumunu, özelliklerini ve bunların insan toplulukları arasındaki etkisini ve sonuçlarını araştıran bir bilimdir.
2. **Doğal Unsurlar:** Dağlar, denizler, ormanlar, hayvanlar, güneş gibi oluşumunda insan etkisi olmayan, doğada bulunan her şey doğal unsurlar içinde yer almaktadır.
3. **Çevre:** Bütün canlıların uyum içinde yaşadıkları alana çevre denir.
4. **Vahşi hayvanlar:** Doğada besinini ve barınağını bulabilen, düşmanlarına karşı kendini savunabilen, yaşamını kendi sürdürebilen hayvanlara vahşi hayvan denir.
5. **Evcil hayvanlar:** İnsanlar tarafından vahşi ortamdan alınan, barınma ve beslenmesi yapılan hayvanlara denir. Kedi köpek gibi...
6. **Nesli tükenme tehlikesi olan hayvanlar:** Değişen koşullar sebebiyle sayıları gittikçe azalan hayvanlar. Vaşak, Leopar, Çita, Hazar Kaplanı gibi...
7. **Geri dönüşüm:** Kullanımı biten malzemeleri çeşitli yöntemlerle tekrar kullanılabilir hale getirme işlemi. Örnek: Beton, plastik, cam ve kağıt gibi maddelerin atılmayıp tekrar işlenerek kullanılması.

Doğa ve İnsan

Dağlar, denizler, ormanlar, hayvanlar, güneş gibi oluşumunda insan etkisi olmayan, doğada bulunan her şey doğal unsurlar içinde yer almaktadır. Doğa ile insan sürekli etkileşim içerisinde. Doğal çevredeki şartlar insanların hem karakterlerini hem de beslenme, giyinme ve barınma şekillerini etkilemektedir.

Doğa ve insan etkileşiminde bazen doğa insanları etkilemiştir bazen de insanlar doğayı etkilemiştir. Örnek verecek olursak;

Doğanın insan üzerindeki etkileri:

- İlman iklimlerin olduğu yerlerde nüfusun fazla olması
- Dağlık yerlerde nüfusun az olması
- Güneşli gün sayısının fazla olduğu yerlerde tarım ve turizm yapılması
- Okyanus ve deniz kıyısının olduğu yerlerde balıkçılık yapılması

İnsanın doğa üzerindeki etkileri:

- Fosil yakıt kullanımının etkileri
- Şehirleşme sonucu tarım alanlarının azalması
- Ulaşım için yapılan köprü, tünel ve kanalların çevreye etkisi
- Barajların çevreye etkisi

DOĞANIN İNSAN YAŞAMINA ETKİSİ

Yaşanılan yerin iklimi(sıcak ya da soğuk olması), yer şekilleri (dağlık mı yoksa düz bir yer mi?), toprağın verimli olması ve su kaynakları gibi unsurlar insan yaşamını etkileyen doğal unsurlardır.

İklim özelliği insanların kıyafetlerini etkileyebilir. Yaz mevsiminde Antalya'da sıcaklıktan dolayı ince kıyafetler giyilebilirken aynı mevsimde Erzurum daha serin olduğu için kalın kıyafetler giyilebilir.

Toprağı verimli olan ya da su kaynaklarına yakın olan yerler diğer yerlere göre daha kalabalıktır.

Verilen cümleleri doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız.

1. (.....) İnsanların bitki ve hayvanlara ihtiyacı vardır.
2. (.....)Bitkiler ve hayvanlar olmadan hayat devam edebilir.
3. (.....)Çoğu hayvansal ve bitkisel ürünler insanlar için besin kaynağıdır.
4. (.....) Dünya üzerindeki tek canlı insandır.
5. (.....) Bazı bitki ve hayvanların insanlara ihtiyacı vardır.
6. (.....) Piknik sonrası yere atılan çöplerin diğer canlılar için tehlikesi yoktur.
7. (.....) Nesli tükenen hayvanlar koruma altına alınmalıdır.
8. (.....)İklim koşulları insanların yaşamlarını etkiler

Soruları yanıtlayın.

1. Mersin ve Adana'da yetişen portakal, Rize'de yetişmez. Rize'de yetişen çay ise Mersin ve Adana'da yetişmez. Sizce sebebi nedir?
.....
2. Verimli toprakların olduğu yerde sizce hangi faaliyet daha çok yapılır.
a) Balıkçılık b) Tarım c) Sanayi

İnsanlar yerleşim yeri seçerken daha çok hangilerini seçerler. Kutucukları işaretleyin.

- Bitki yetiştirilmesi ve tarım yapılması zor olan yerler
- Su kaynakları olan yerler
- Dağların fazla olduğu yerler
- Ulaşımın gelişmiş olduğu yerler